

Český svaz včelařů, z. s.

Výroční zpráva za rok 2015

**Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene
včely medonosné kraňské**

**Dle zákona č. 154/2000 sb. o šlechtění, plemenitbě a
evidenci hospodářských zvířat a o změně některých
souvisejících zákonů (plemenářský zákon)**

Český svaz včelařů, z. s.

Křemencova 8, 115 24, Praha 1, IČO: 00 443 239

Uznané chovatelské sdružení včely kraňské -

*rozhodnutím MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY,
č. j. 120109/01 - 7010, ze dne 11. 5. 2001*

Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene

Výroční zpráva za rok 2015

Obsah:

1. Výchozí předpoklady

- 1.1. Tendence evropského chovu včel
- 1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR
- 1.3. Směr šlechtění
- 1.4. Stav včelstev v kontrole užítkovosti

2. Chovný cíl a standard plemene

- 2.1. Hlavní směry chovného cíle
- 2.2. Základní parametry chovného cíle

3. Realizace šlechtitelského programu

- 3.1. Účastníci programu
- 3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2015

4. Přehled počtu odchovaných včelstev ve šlechtitelských chovech za rok 2015

5. Příloha: Tabulky 1-4

1. Výchozí předpoklady

1.1. Tendence evropského chovu včel

Evropští chovatelé tradičně chovají materiál s dlouhou tradicí, ale též materiál dovezený, u něhož jsou deklarovány vlastnosti, které se na dcerách dalších generacích neprojevují. V důsledku hybridizace dochází lokálně ke zhoršení některých vlastností včelstev a ke ztrátě vyrovnanosti. U žádného plemene nebo linie nebyla dosud prokázána lepší tolerance k nemocem.

1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR

Chovatelské sdružení včely medonosné se řídilo chovatelským řádem (dále CHŘ) a příručkou plemenářské práce (dále PPP).

1.3. Směr šlechtění

Včela medonosná kraňská se v podmínkách ČR plně osvědčila pro svoje vlastnosti. Plemeno je nadále šlechtěno na kombinaci užitkových vlastností s výrazným zaměřením na mírnost a odolnost proti nemocem.

1.4. Stav včelstev v kontrole užitkovosti

V kontrole užitkovosti s centrální evidencí bylo v roce 2015 zapojeno 48 aktivních chovů, což představovalo hodnocení 2513 včelstev výběrové základny chovů. V kontrole užitkovosti doporučené (bez centrální evidence) je asi 40 000 včelstev u chovatelů, kteří odebírají šlechtěný materiál od oblastních a rozmnožovacích chovů. V průběhu roku svou činnost 2 chovy přerušily a 1 chov byl z důvodů zdravotních problémů chovatele zrušen.

2. Chovný cíl a standard plemene

2.1. Hlavní směry chovného cíle

Zdravá, mírná a nerojivá včelstva s dobrou produkcí.

2.2. Základní parametry chovného cíle

Základními sledovanými parametry včelstev zapojených ve šlechtitelském programu jsou: medný výnos, mírnost, sezení, rojivost, rozvoj, hygienické testy.

Shoda s plemenným standardem se posuzuje morfometrickou analýzou validovanou testy DNA. Podrobnosti stanovuje PPP. Aktuální výsledky morfometrických rozborů jsou přístupné na www.pvpekarov.cz/sgg/m6_1.htm

V roce 2015 bylo morfologicky vyhodnoceno 75 vzorků od včelstev 27 chovatelů.

3. Realizace šlechtitelského programu

3.1. Účastníci programu

Šlechtitelského programu jsou účastníky vyšší šlechtitelské a rozmnožovací chovy, uvedené v aktuálním seznamu na www.vcelarstvi.cz

3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2015

U včelstev zapojených do šlechtitelského programu proběhlo kompletní hodnocení na formuláři Přehled výkonů včelstev. Byly sumarizovány tyto vlastnosti: mírnost, sezení, rojivost, rozvoj.

Souhrn za hodnocené chovy:

Období	2015	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Hodnoceno včelstev	2015	1,3	1,2	1,1	1,3
Požadavek minimálně		1,5	2,0	2,0	1,8

Podrobnosti viz tabulka 1 v příloze.

Dlouhodobá tendence v těchto sledovaných vlastnostech je setrvalý stav.

Závěr: Ve všech sledovaných vlastnostech je průměrná úroveň chovů lepší, než jsou minimální požadavky dané šlechtitelským programem. Včelstva nevyhovující jsou v jednotlivých chovech evidována a jsou zde měněny matky za matky osvědčeného původu.

4. Přehled počtu odchovaných včelstev ve šlechtitelských chovech za rok 2015

Počet matek z rozmnožovacích chovů vykázaných jako prodané v roce 2015: 20 626

Počet matek z vyšších šlechtitelských chovů vykázaných jako prodané v roce 2015: 24 297

Podrobnosti viz tabulky 2 a 3 v příloze. Srovnání uplynulých let je v tabulce 4.

Zdroje dat: evidence zaslaná chovateli na sekretariát P RV ČSV.

Tato zpráva bude mj. prezentována na aktivu chovatelů 4. – 5. března 2016 v Nasavrkách.

V Praze, 2. března 2016

Ing Nikola Grätzová, odborný referent

Ing. Dalibor Titěra, zootechnik chovatelského sdružení

5. Příloha

Tabulka 1

Vyhodnocení sledovaných vlastností včelstev v kontrole užítkovosti za rok 2015

Chovatel	číslo	n2015	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj	
Cimala	139973	99	1,0	1,0	j.s.	j.s.	
Čecháček	133593	73	1,3	1,3	1,2	1,2	
Dlab	137175	45	1,0	1,1	1,0	1,0	
Doležal	226294	40	1,1	1,3	1,7	1,5	
Drda	146077	40	1,3	1,3	j.s.	1,2	
Halásek	155622	51	1,9	j.s.	j.s.	j.s.	
Horký	103505	78	1,3	1,1	1,4	1,3	
Janoušek	147234	30	1,2	1,1	1,1	1,7	
Janšta	155408	44	1,6	1,8	1,9	1,8	
Kašná	157896	40	2,0	1,4	1,2	1,3	
Kolář	137568	40	1,5	1,5	1,4	1,8	
Kolerus	158239	Chov přerušen					
Kolomý	134428	59	1,0	1,0	1,0	1,0	
Kučera	169946	62	1,1	1,2	1,1	1,4	
Kurtinová	172749	47	1,1	1,1	1,2	1,2	
Kytner	106005	40	1,0	1,0	1,0	1,4	
Langerová	167533	Chov přerušen					
Mandát	151242	40	1,2	1,1	1,0	1,1	
Marada	106094	57	1,2	1,2	1,1	1,1	
Melichar	134548	40	1,1	1,3	1,0	1,4	
Olžbutová	183146	40	1,3	1,0	1,0	1,0	
Plšek	158192	40	1,1	1,1	1,3	1,2	
Průcha	111307	Chov zrušen					
Sedláček	158329	88	1,4	1,3	1,2	1,4	
Scherling	158416	40	1,3	1,1	1,1	1,5	
Sláma	146675	54	1,9	1,9	1,0	1,1	
SOUV	137694	86	1,0	1,0	1,1	1,2	
Srkala	135661	40	1,3	1,4	1,4	1,2	
Stejskal	167937	40	1,0	1,0	j.s.	1,1	
Strouhal	151431	40	1,9	1,7	2,0	1,6	
Šefčík	102854	46	1,4	1,4	1,3	1,5	
Ševčík	104354	40	1,5	1,3	1,0	1,2	
Šilhán	133713	28	1,4	1,4	1,4	1,4	
Texl	126131	50	1,2	1,4	1,2	1,2	
Toman	157886	40	1,1	1,2	1,3	1,3	
Úškrt	105087	40	1,2	1,4	1,4	1,9	
Včelpo, s.r.o.	176087	100	1,0	1,0	1,0	1,6	

Větrovský	107178	43	1,3	1,4	1,2	1,5
Vozdecká	178720	60	1,9	2,0	1,2	1,2
VÚVč Dol	136209	54	1,2	1,0	1,0	2,4
VÚVč Kývalka	147228	102	1,1	1,2	1,2	1,6
VÚVč Liběchov	168639	80	1,4	1,5	1,0	1,2
VÚVč Pekařov		51	1,2	1,5	1,6	j.s.
VÚVč Přerov	132898	58	1,1	1,0	1,1	1,4
VÚVč Skřivánek		47	1,6	1,5	1,0	1,7
VÚVč Zubří	168038	110	1,3	1,2	1,0	2,5
Vydra	156526	40	1,5	1,1	1,0	1,0
Zemánek	140002	40	1,1	1,0	1,2	1,0

Poznámka: j.s. = chovatel používá jinou stupnici

Tabulka 2

Prodej matek rozmnožovacích chovů v roce 2015

Jméno	Počet prodaných matek
Rajsigl Vít	5750
Strnad Jiří	2774
Prokeš Daniel, Ing.	1183
Skalický Milan	1083
Chramosta Lubomír	944
Netinvest, s.r.o.	924
Gruna Bronislav	853
Juráň Jaroslav	726
Šanderová Michaela	604
Gabriel Josef	591
Chramosta Jan	477
Křížková Hana	472
Bečka Milan	442
Šperka Jaroslav	440
Kloz Václav	434
Břenda Zdeněk	415
Měšťan Miloslav	407
Vrzáň Karel	348
Němec Petr	253
Veleba Antonín, Ing.	236
Baránek Josef	234
Šach Josef	226
Hrabák Jaroslav	203
Tomášek Oldřich, Ing.	170
Konupčík Štěpán	170
Mašek Miroslav	147
Kopeček Jaroslav	120
Vítková Alena	0
Celkem	20 626

Tabulka 3**Prodej matek vyšších šlechtitelských chovů v roce 2015**

Jméno	Počet prodaných matek
VÚVČ Dol	5726
Sedláček Jaroslav	2128
Cimala Pavel, Ing.	1592
Vozdecká Miroslava	1565
Kolomý Jan	1185
Včelpo s.r.o.	1045
Kurtinová Jitka	933
Doležal Josef	793
SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	656
Úškrt Antonín	618
Srkala Václav	575
Kytner Stanislav	492
Drda Antonín	479
Kolář Emil	457
Janšta Josef	446
Větrovský Pavel	421
Vydra Petr	393
Halásek Jaroslav	382
Šefčík Josef	379
Toman Ladislav	379
Čecháček Martin, Ing.	353
Scherling Miloslav	340
Strouhal Jan	339
Marada Vít	337
Melichar Jiří	295
Olžbutová Jaroslava	292
Zemánek Vlastimil	268
Kolerus Václav	247
Šilhán Jan	181
Mandát Antonín	180
Ševčík Miloslav	178
Píšek Břetislav, PhDr.	176
Sláma Pavel	139
Textl František, Ing.	137
Horký Zdeněk	131
Janoušek Josef, Ing.	129
Dlab Vlastimil	97
Stejskal Josef	76
Kašná Ludmila	60
Kučera Karel	54
Langerová Lenka, Dipl. Mgmt.	0
Celkem	24 297

Tabulka 4

Vývoj počtu chovů a odchovaných matek pro ostatní včelaře

Rok	Počet rozmnožovacích chovů	Odchováno matek	Počet vyšších šlechtitelských chovů	Odchováno matek	Celkem chovů	Celkem odchováno matek
2010			91			41 464
2011	63	16 745	69	27 058	132	43 803
2012	78	20 225	50	20 145	128	40 370
2013	73	16 222	48	20 190	121	36 412
2014	40	19 486	48	25 593	88	45 079
2015	28	20 626	48	24 297	76	44 923